

14

גלילות ל ע י ר ו נ ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
ערוכט בידי נחמה ליבוביץ
שנת האדבע עשרה
יוצא לאור ע"י מוסד תדרו והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרח באמריקה

פרק כ"א

פרשת שופטים (תש"ו)

א. ד. כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם.
רמב"ן: יזהירכם שלא ירן לבכם ולא יראו מן האויבים ויאמר, שלא יבטחו
בזה בגבורתם לחשוב בלבם: גבורים אנחנו ואנשי חיל למלחמה; רק אישיכו
לבם אל ה' ויבטחו ביסועתו ויחשבו, כי "לא בגבורת הסוס יחפץ ולא בטוקי
האיש ירצה, כי רוצה ה' את יראיו המיחלים להסדו". ואמר "להלחם לכם עם
אויביכם", כי יפילם לפניכם לחרב. ואמר "להושיע אתכם" שהם ינצחו
במלחמה ולא יפקד מהם איש, כי יחכן שינצחו את אויביהם וימותו גם מהם
רבים כדרך המלחמות; ועל כן צעק יחושע כנפול בהם בעם כשלוטים ושטה איש,
כי במלחמה מצוה לא היה ראוי שיפול מטערת ראסם ארצה, כי לה' המלחמה.
והנה הכהן שהוא העובד את ה' יזהירם ביראתו ויכפיהם, אבל הסוטרם
ידברו בנוהג שבעולם "מן ימות במלחמה", כי בדרך הארץ בכל המלחמות
ימותו אנשים גם מכת הנוצחים; וצוה על השלושה אלה לטוב, כי לבו על
ביתו וכרמו ועל אטו וינוס.

1) הנלחם עלול לצאת לקרב מתוך סתי הרגשות בלתי רצויות, אשר נגז
סתיחן מכוונים דברי הכהן, לדעת הרמב"ן. אלו הן סתי הרגשות
האלה?

2x) מה ההבדל בין אופי דברי הכהן (פסוקים ג-ד) בין אופי דברי
הסוטרם (ה-ו-ז)?

ב. ה-ו-ז... מי האיש אשר בנה בית... אשר נטע כרם... אשר ארט אטה ילך
ויטוב לביתו.
בחלקו המפרטים בטעם שלוח זה מן המלחמה, אם הוא לטובת היחיד (אשר לא
חנך, לא חלל, לא לקח) או לטובת הכלל, כלומר: לטובת המלחמה.
לאינו דעה נוטים המפרטים הכאים, סדרם לקבוצות ונסק את דעתה!

רמב"ן ד"ה ואיש אחר יחנכנו: ודבר טל עגמה נמש הוא זה.

ראב"ע ד"ה חנכו: והטעם, כי לבו וכל תאוה לחנוך ביתו, והנה לבו
לביתו - לא למלחמה, על כן ינוס ויניס אחרים.

רמב"ן ע' לעיל בטאלה א החל מן. "וחנה הכהן שהוא עובד את ה'..."

ספר החנוך והענין להיות מחזירים מן המלחמה מי סנסע כרם ולא אכל
ממנו או בנה בית ולא טכן בו או ארט אטה ולא לקחה והירא
מעבירות טגידו, זהו דבר ראוי וכטר, כי כל אלה בני חלוטים
מאד מבוא למלחמה, כי מחטבתם נתפסת על הדברים הנזכרים, ואלו
יניאו לב אחיהם... וכל דרכי התורה יוסר ואטונה.

באור ד"ה ואיש אחר יחנכו - ויט לך לחוס על בונה, נוטע ומארס, כי
ה' אלהיך הוא הנלחם ואינך צריך לחיל רב, לכן תחמול עליהם.

הירס בעצם ימי המלחמה מדגיסה התורה את חסיבותן המכרעת טל דריסות
הטלום ותפקידין, אחרי טאיננה מבססת את ה"ילך ויטוב" ב"מן
ימות ויהי הבית טמם, הכרם בלתי נעבד, האטה - אלמנה" אלא
בנסקה: "מן ימות ואיש אחר יחנכנו, יחללנו, יקחנה" - חרי גלר
לעין כל טחיא - התורה - מחיבת כל יחיד ויחיד למלא בנוטו את
תפקידי הטל וטעל כן חובת עבודה הצבא נדחיה לגבי מי טנכנס
למלא את התפקידיים באופן קבוע במסבות הדטות.

ג. ה-ו-ז אשר בנה בית... אשר נטע כרם... אשר ארט אטה...
טוסח מ"ג ע"א: כל אלה טומעין דברי כהן מערכי מלחמה וחוזרין ומטסקין
טיים ומנון (יוצאי מלחמה) ומתקנין את הדרכים.

הכתב והקבלה מטמעות הפסוק נראה סיחורו לסבת גביהם, אבל לדברי חז"ל
אינם חוזרים לביתם ולא עוסקים בפסוק צרכי מלחמה; אח כן מהו "ילך
ויטוב לביתו" דאמר קרא?

החוכל ליטב סחירת זו בעזרת הפסוק "ודוד הלך וטב" (ספואל, א' ילו ט"ו)

(המסך: סופטים תט"ו)

אד. ח' האיס הירא זוך הלכב.
 ראב"ע ח' ד"ה הירא: להכות אחד וכן הלכב לספר למה חתמים
 באור (אחרי הביאו את דברי ראב"ע הנ"ל) ונהסוך הוא לדעת: הירא
 סמכה ורך הלבב להכות אחר.
 נסח להכריע בין סניהם ונסק את הכרעתך
 וק"י רט"י בראשית ל"ב ד"ה ויירא ויצר; ויירא סמא יחרוץ;
 ויצר לו אם יחרוץ הוא את אחרים).

ה. טאלות ודיוקים ברט"י.

1. א. ד"ה כי הצא למלחמה: סמך הכתוב יציאה מלחמה לכהן, לומר לך
 שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה; דבר אחר: לומר לך, אם עשית מסמט
 צדק אתה מוכסח טאב הצא למלחמה אתה נוצח. וכן דוד הוא אומר
 (תהלים קיט) "עשיתי מסמט וצדק אל תניחני לעוסקי".
 לפי דעה כמה ממסרטי רט"י אין מדרכז להביא סני. פרוטיון או סני
 מדרטים לד"ה אחד, אלא במקום שאין אחד מהם מתרץ את קושיהו תירוצן
 מסמטיק.

הטבר מדוע לא הסתפק רט"י כאן באחד מסני הסדרטים.

2. א' ד"ה על אויביך: יהיו בעיניך כאויבים, אל תרחם עליהם, בי לא
 ירחמו עליך.

מה קשה לו ומה הצריכו להוסיף דבריו אלה?

3. א' ד"ה סוס ורכב: בעיני כולם כסוס אחד, וכן הוא אומר (סופטים
 "וחכה את מדין באיס אחד". וכן הוא אומר
 (שמות ט"ו) "כי בא בא סוס פרעה".

מה קשה לו?

4. א' ד"ה עם רב ממך: בעיניך הוא רב אבל בעיני אינו רב.

מה קשה לו ומה תירץ בדבריו?

5. ב' ד"ה על אויביכם: אין אלה אחיכם, טאם תטלו כידם אינם מרחמים
 עליכם. אין זו כמלחמה יהודה עם ישראל
 שני' להלן (דברי הימים ב' כ"ח). ויקומו
 האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל
 מעדומיהם חלביטו פן השלל וילביטום וינעילום
 ויאכילום ויסקום ויסיכום וינהלום בחמורים
 לכל כוסל ויביאום יריחו עיר התמרים אצל אחיהם
 ויטובו סומרון" - אלא על אויביכם אתם מולכים,
 ולפיכך התחזקו למלחמה.

למה בחר כדוגמה מכל מלחמות יהודה עם ישראל דוקא בזו המסופרה
 בספר דברי הימים ב' כ"ח?

הטאלות המסומנות א קטות והמסומנות אא קטות ביותר, יסתור כיא לפי דרגתו.
 טאלות וגם הטובות נא לסלוח לנחמה ליבוביץ, קרית-מטה ירוטלים.